

UDENRIGSMINISTERIET
Center for Europa og Nordamerika

EUK, sagsnr: 2016-32
Den 3. februar 2016

Rådsmøde (udenrigsanliggender) den 15. februar 2016

SAMLENOTAT

2. <i>Moldova</i>	2
3. <i>Libyen</i>	4
4. <i>Klimadiplomati</i>	6
5. <i>Rammeaftale mellem den Europæiske Union og Australien</i>	9

2. Moldova

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Den politiske og økonomiske situation i Moldova er skrøbelig og usikker. Den nyudnævnte regering har erklæret sig pro-europæisk. Regeringen har behov for at indgå en aftale med IMF for at fremme den økonomiske og finansielle stabilitet. Både pro-russiske og pro-vestlige oppositionsgrupper demonstrerer mod den nyudnævnte regering og kræver nyvalg. Rådet (udenrigsanliggender) vil drøfte den aktuelle situation i Moldova, herunder hvordan EU kan bidrage til at fremme stabiliteten i landet.

2. Baggrund

En ambitiøs associerings- og frihandelsaftale (DCFTA) mellem EU og Moldova trådte i kraft den 1. september 2014. Aftalen forpligter Moldova til en række grundlæggende reformer, som EU yder bistand til. Moldova opnåede visumfrihed til EU i april 2014. Den politiske og økonomiske situation i Moldova har imidlertid været skrøbelig og ustabil siden parlamentsvalget i november 2014.

En ny regering - den tredje på et år - blev taget i ed den 20. januar 2016. Ny premierminister er Pavel Filip, som har erklæret, at regeringen er pro-europæisk og vil arbejde på at gennemføre associerings- og frihandelsaftalen med EU. En anden presserende opgave for regeringen er indgåelse af en aftale med Den Internationale Valutafond (IMF) til fremme af den økonomiske og finansielle stabilitet i Moldova, som er stærkt udfordret, bl.a. i kølvandet på en omfattende bank-skandale.

Den nye regering er blevet mødt af omfattende protester og demonstrationer, som udspringer af befolkningens store frustration over dårlige levevilkår, fattigdom og arbejdsløshed. Demonstranterne er forenede i et krav om nyvalg. Demonstranterne består imidlertid af to klart forskellige grupperinger. En gruppe udgøres af to pro-russiske oppositionspartier med forbindelser til Moskva, som ønsker Moldova optaget i Den Eurasiske Økonomiske Union. En anden gruppe udgøres af et mere europæisk orienteret civilsamfund, som demonstrerer mod oligarker, korrruption og dårligt fungerende statsinstitutioner.

Præsident Timoftis mandat udløber i marts 2016, og en ny præsident skal udpeges. Præsidenten vælges af parlamentet med et kvalificeret flertal på 61 af parlamentets 101 medlemmer.

Situationen i Moldova er generelt ustabil og uklar, og den kommende tids udvikling er vanskelig at forudsige.

3. Formål og indhold

Der ventes en drøftelse af den aktuelle politiske og økonomiske situation i Moldova, herunder hvordan EU kan bidrage til at fremme stabilitet og reformer i landet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser.

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller væsentlige konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være bred støtte til, at EU bidrager til at fremme stabiliteten i Moldova og til, at EU støtter den fortsatte gennemførelse af associerings- og frihandelsaftalen med EU betinget af, at Moldova gennemfører nødvendige reformer.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter, at EU bidrager til stabiliteten i Moldova og til gennemførelse af associerings- og frihandelsaftalen mellem Moldova og EU.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

3. Libyen

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Det forventes, at Rådet (udenrigsanliggender) vil drøfte den seneste udvikling i Libyen, herunder status for den politiske aftale mellem parterne, etablering af en national samlingsregering og truslen fra ISIL samt EU's reaktion på udviklingen. Det vides endnu ikke, om der vil blive vedtaget rådskonklusioner.

2. Baggrund

På baggrund af en ihærdig indsats fra FN's særlige repræsentant for Libyen, Martin Kobler, underskrev moderate grupperinger fra de stridende libyske parter – House of Representatives (HoR) og General National Congress – den 17. december 2015 en politisk aftale (Libyan Political Agreement). Aftalen blev fulgt op af FN-sikkerhedsresolution 2259 af 23. december 2015, som bl.a. bekræfter den kommende libyske samlingsregering som den eneste legitime regering i landet.

Som opfølgning på den politiske aftale annonceredes den 19. januar 2016 en samlingsregering (Government of National Accord) bestående af 32 ministre. HoR i Tobruk skal i henhold til den politiske aftale officielt godkende samlingsregeringen. Dette er imidlertid endnu ikke sket, idet HoR bl.a. har kritiseret samlingsregeringens størrelse.

Det internationale samfund, herunder EU, har budt den politiske aftale og den libyske samlingsregering velkommen og kraftigt opfordret HoR til at give den endelige godkendelse og dermed legitimere samlingsregeringen. Der er fra international side stort fokus på sikkerhedssituationen i Tripoli, idet det er vigtigt, at samlingsregeringen får mulighed for hurtigt at indsættes her.

I et forsøg på at lægge yderligere pres på parterne for at støtte den politiske aftale pågår der pt. overvejelser i EU om at indføre sanktioner (indefrysning af aktiver samt rejseforbud i EU) mod centrale aktører, som aktivt har forsøgt at obstruere forhandlingsprocessen.

Parallelt med den politiske udvikling er sikkerhedssituationen i Libyen yderligere forværret – ikke mindst har ISIL styrket og konsolideret sin tilstedeværelse i landet. Libyen vurderes at være en stadig højere prioritet for ISIL, der bl.a. udnytter den kaotiske situation i landet til at rekruttere og uddanne krigere. ISIL har senest taget ansvaret for et større terrorangreb den 7. januar 2016 mod en træningsfacilitet for den libyske kystvagt i byen Zliten med ca. 70 omkomne og over 100 sårede. ISIL, der anslås omfatte op mod 4000 krigere i Libyen, er først og fremmest til stede langs den libyske kyststrækning og primært i havnebyen Sirte, som anses for gruppens højborg. Gruppen forsøger ligeledes at udvide sin indflydelse til oliefelterne i det østlige Libyen.

EU og Danmark har fra starten aktivt støttet op om FN's bestræbelser på at opnå en politisk løsning på konflikten. EU står klar til at hjælpe den libyske samlingsregering med politisk og finansiel støtte i form af en pakke på 100 mio. EUR. Det er forventningen, at støtten bl.a. vil gå til kapacitetsopbygning, levering af basale ydelser, uddannelse, økonomi samt sikkerhedssektorreform. Mandatet for EU's grænsemission i Libyen (EUBAM Libya) forventes desuden snarest forlænget til august 2016.

3. Formål og indhold

Rådet forventes at drøfte den seneste politiske udvikling i Libyen, herunder status for den politiske aftale og samlingsregeringen og truslen fra ISIL samt EU's reaktion på udviklingen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller væsentlige konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Sagen har dog konsekvenser for EU's budget, idet der afsættes 100 mio. EUR til at hjælpe den libyske samlingsregering med politisk og finansiel støtte. Danmark finansierer ca. 2 pct. af EU's budget, svarende til en finansieringsandel på ca. 2 mio. EUR (ca. 15 mio. kr.).

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes fuld opbakning blandt medlemslandene til den libyske nationale samlingsregering. Der forventes ligeledes enighed om behovet for EU-støtte til en samlingsregering i Libyen med sigte på at bidrage til fred og stabilitet i landet.

10. Regeringens holdning

Regeringen har budt den politiske aftale samt dannelsen af en libysk national samlingsregering velkommen og bakker op om FN's fortsatte bestræbelser på at sikre opbakning til aftalen og godkendelse af samlingsregeringen som et vigtigt skridt mod at genoprette fred og stabilitet i Libyen. Regeringen bakker op om et stærkt EU-engagement i Libyen, herunder i form af støtte til en samlingsregering, i samarbejde med relevante internationale og regionale partnere.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 11. december 2015 til orientering.

4. Klimadiplomati

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

Der forventes en drøftelse med fokus på EU's klimadiplomati efter indgåelse af Parisaftalen på COP21. Fokus ventes at være på EU's rolle i forhold til at sikre en ambitiøs implementering af Parisaftalen og medtagelse af klimaforandringer som en strategisk prioritet i EU's udenrigspolitik. Fra dansk side lægges vægt på at mobilisere den private sektor i forhold til klimainvesteringer og sikre fokus på denne vinkel i EU's klimadiplomatisk arbejde. Det er endnu ikke afklaret, om der vedtages Rådskonklusioner.

2. Baggrund

EU's klimadiplomati blev senest drøftet blandt udenrigsministrene på rådsmødet (udenrigsanliggender) den 30. juli 2015 forud for Parisaftalen på COP21 og er et emne, der ligger i krydsfeltet mellem EU's klima- og energipolitik, udenrigspolitik og sikkerhedspolitik. Parisaftalen COP 21 og EU's rolle i forhold til at sikre en ambitiøs implementering heraf er et centralt emne i den sammenhæng.

Parisaftalen indeholder bl.a. langsigtede målsætninger om at holde temperaturstigningerne ”et godt stykke” under to grader; at de globale udledninger skal toppe så hurtigt som muligt og derefter reduceres hurtigt for at opnå en balance i udledninger og optag af drivhusgasser i anden halvdel af århundredet. Aftalen indeholder også en såkaldt ’ambitionsmekanisme’, der skal bidrage til at øge den globale reduktionsindsats. Med ambitionsmekanismen skal landene hvert femte år vurdere implementeringen af aftalens langsigtede mål. Aftalen sætter rammerne for det fremtidige globale klimasamarbejde, ligesom den sender et signal til investorer og civilsamfund om, at den globale omstilling til lavemission er undervejs. Det ventes at øge efterspørgslen på løsninger inden for bl.a. energieffektivitet og vedvarende energi. Parisaftalen er samlet set mere ambitiøs end forventet og kan ses som en succes for EU.

Aftalen pålægger i sig selv kun i begrænset omfang ilandene nye forpligtelser ifm. finansiering til ulandes klimaindsatser, men bekræfter i beslutningsteksten løftet fra COP15 om at mobilisere 100 mia. USD fra 2020 i klimafinansiering fra bl.a. offentlige og private kilder. En række store og vanskelige beslutninger skal forhandles de kommende år. Det gælder bl.a. et nyt kvantitativt mål for 2025 og opgørelse af klimafinansiering.

Fokus er nu på implementering af Parisaftalen samt at sikre, at klima og overgangen til lavemissionssamfund fortsat står højt på dagsordenen.

Som led i opfølgningen af Det Europæiske Råds anmodning om Rådets og Kommissionens vurdering af resultatet af COP21 ventes Kommissionen medio februar 2016 at offentliggøre en evaluering af resultatet af COP21 med fokus på betydningen for EU's klima- og energipolitik samt køreplanen for næste skridt.

Som dansk bidrag til klimadiplomati lancerede udenrigsministeren på COP21 et nordisk samarbejde om klimafinansiering sammen med repræsentanter fra de nordiske lande og institutionelle investorer. Målet er at skabe en platform for tæt samarbejde mellem private aktører og de nordiske regeringer om klimafinansiering, hvilket Danmark tidligere har haft succes med. Der er pt. dialog om samarbejdet og de konkrete instrumenter.

3. Formål og indhold

Drøftelsen ventes med udgangspunkt i non-paper fra den fælles udenrigstjeneste (EEAS), som ventes cirkuleret inden mødet at omhandle gennemførelsen af Parisaftalen og ventes at være struktureret om tre temaer 1) Klimaforandringer bør medtages som en strategisk prioritet i EU's udenrigspolitiske arbejde, 2) EU's klimadiplomatiske indsats skal støtte implementering af Parisaftalen, herunder sikre ratifikation af aftalen globalt og at EU's partnere lever op til de indgåede forpligtelser. 3) EU's nye globale strategi skal tage højde for sammenhængen mellem naturressourcer, klimaforandringer og stabilitet.

Det er endnu ikke afklaret om der vedtages Rådskonklusioner.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant

7. Konsekvenser

Drøftelsen og rådskonklusionerne har ikke i sig selv statsfinansielle, samfundsøkonomiske, erhvervsøkonomiske eller andre konsekvenser. Det kan på nuværende tidspunkt ikke estimeres, hvilke økonomiske konsekvenser Parisaftalen vil have for Danmark, bl.a. fordi den interne byrdefordeling i EU ikke er fastlagt. Med Parisaftalen genbekræftes ilandenes kollektive løfte om at mobilisere 100 mia. USD om året fra 2020 fra offentlige og private kilder til ulandenes klimaindsats. Der skal vedtages et nyt kvantitativt finansieringsmål inden 2025 for perioden efter 2025. Begge mål er imidlertid kollektive og har derfor ikke direkte økonomiske konsekvenser for Danmark. Paris-aftalens konsekvenser i forhold til at begrænse de globale temperaturstigninger er det endnu for tidligt at give en præcis vurdering af. Det ligger fast, at de reduktionsmålsætninger som landene har meldt ind forud for COP21 i Paris ikke i sig selv vil være tilstrækkelige til at begrænse temperaturstigningerne til 1,5 grad. Bl.a. det forhold, at landene ifølge Paris-aftalen fremover skal fremlægge successive ambitiøse nationale reduktionsplaner hvert femte år giver imidlertid forhåbning om, at målet vil kunne nås. Hertil kommer den positive effekt på omfanget af investeringer i lav-udledningsløsninger, som det klare politiske signal fra Paris-aftalen forventes at medføre.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger Det forventes bred opbakning til den fortsatte implementering af EU's handlingsplan for klimadiplomati.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter en plan for EU's klimadiplomati efter COP21 og det forventede indhold heraf. Fra dansk side lægges vægt på at mobilisere den private sektor i forhold til klimainvesteringer og sikre fokus på denne vinkel i EU's klimadiplomatiske arbejde.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 20. juli 2015.

5. Rammeaftale mellem den Europæiske Union og Australien

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Den 31. oktober 2011 indledte Kommissionen forhandlinger med Australien om en rammeaftale som erstatning for den eksisterende partnerskabsaftale fra 2009.

Det er forventningen, at forslag til rådsafgørelse om undertegnelse af rammeaftalen fremsættes med henblik på vedtagelse i 1. kvartal 2016.

Aftalen har til formål yderligere at styrke samarbejdet mellem medlemslandene og Australien. Aftalen bekræfter, at en gensidig respekt for demokratiske principper, menneskerettigheder og retsstatsprincipper danner grundlag for begge parter nationale og internationale politikker. Med aftalen bekræfter parterne endvidere en styrkelse af samarbejdet om håndtering af globale udfordringer inden for områder som bl.a. fred og sikkerhed, ikke-spredning, terrorisme og international kriminalitet, krisestyring, katastrofehjælp, udviklingsbistand, miljøforhold, energi og naturressourcer.

2. Baggrund

EU og Australien har et langvarigt samarbejde bag sig inden for en lang række områder, som er blevet udviklet inden for rammerne af en fælles erklæring fra 1997 og en række bilaterale sektoraftaler. Den 29. oktober 2008 aftalte EU og Australien en partnerskabsramme for politisk dialog, som blev ajourført den 8. oktober 2009.

Australien har udtrykt interesse for yderligere udbygning af forholdet mellem EU og Australien i form af en rammeaftale, der som minimum omfatter de områder, der falder inden for den eksisterende partnerskabsaftale.

Den 31. oktober 2011 indledte Kommissionen forhandlinger med Australien herom. Efter et godt treårigt forhandlingsforløb ventes at aftalen underskrevet i forbindelse med et rådsmøde i første kvartal 2016.

3. Formål og indhold

Formålet med rammeaftalen er at udbygge samarbejdet mellem EU og Australien gennem en juridisk bindende aftale og derigennem bl.a. at styrke dialogen og samarbejdet om fremme af fælles værdier som menneskerettigheder, demokrati og retsstatsprincipper gennem en tættere koordinering i regionale og internationale fora og organisationer.

Med aftalen ønsker parterne at intensivere og styrke samarbejdet om håndtering af globale udfordringer inden for områder som bl.a. fred og sikkerhed, ikke-spredning, terrorisme og international kriminalitet, krisestyring, katastrofehjælp, udviklingsbistand, miljøforhold, energi og naturressourcer. Aftalen danner således rammen for en udbygning af det bilaterale samarbejde om økonomi og handel og retlige anliggender, frihed og sikkerhed (inkl. migration), forskning og innovation, uddannelse og mellemfolkelige forbindelser og andre områder af fælles interesse.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Der vil eventuelt skulle indhentes samtykke fra Europa-Parlamentet til indgåelse af aftalen. Dette afhænger af en endelig vurdering af aftalens karakter.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

På kort sigt forventes aftalen ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller væsentlige konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Aftalen ventes bl.a. at styrke EU's og Australiens samarbejde om håndtering af globale udfordringer inden for områder som bl.a. fred og sikkerhed, ikke-spredning, terrorisme og international kriminalitet, krisestyring, katastrofehjælp, udviklingsbistand, miljøforhold, energi og naturressourcer. Aftalen vil endvidere udgøre rammen for en uddybning af det bilaterale samarbejde om bl.a. økonomi og handel.

8. Høring

Aftalen har tidligere været i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes enighed blandt EU's medlemslande om at indgå rammeaftalen med Australien.

10. Regeringens generelle holdning

Danmark støtter en udbygning af samarbejdet mellem EU og Australien.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg til orientering den 4. oktober 2011.